

Kintzler Zoltán

Chronométre műóráás és ékszerész

Aradon, Andrássy-tér 20. sz.

GAZDAG RAKTÁRA :

schaffhauseni chronométer, schweizi és egyéb gyártmányu, a modern igényeknek megfelelő óráknak és izléses, szolid elkészítésű ékszereknek.

Javításokat saját műhelyemben eszközölök.

Pontos és szolid kiszolgálás.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1903. JUNIUS HÓ 15.

III. ÉVFOLYAM II. SZÁM. =====

===== MEGJELENIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. =====

SZERKESZTŐSÉG ; SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára : Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

HAMIS GYŐZELEM.

Arad, június 27.

Hamis az a győzelem melynek örömeiben fürdik a parlament ellenzéke. Sőt a Magyar Szó napilap árulásnak minősíti azt a paktálást amit a függetlenségi párt a horvát granicsárral az új magyar miniszterelnökkel, Khuen Hédervárral kötött . . .

Sirhat újra az ország népe, ott van újra a hol a mádi izraelita. . . Sikra szállt az ellenzék obstrukcióval küzdött, minisztereket buktatott, a legvérmesebb reményeket nyujtotta arra, hogy végre a magyar ellenzék is latba veti igazait és ime mit nyert vele? . . . Ha nem is lesz ujonelétszám emelés, ha nem is lesz több kolonc a nyakába akasztva a magyarnak: de megmarad a régi teher mely alatt évtizedek óta keservesen nyög az ország. . .

Ujra adózni kell a magyarnak, fiait újra odaállítják az osztrák kényuralomnak, azzal a különbséggel, hogy most az a vérbeli német katonatiszt még jobban és galádabbul szidni fogja azt a magyar kutyát, a ki a keze alá kerül . . . Jaj lesz a szegény magyar katonának azért, hogy a magyar nép helyeselte az ellenzék ellentállását a katonai javaslatokkal szemben.

Hiába való egyes lapok nagyhangu hozsannája, hogy: győztünk. Dehoggy győztünk, gyalázatosan megfutamodtunk a horvát granicsár előtt, az ellenségtől minden kilátásba helyezett nemzeti engedmény nélkül . . . Hogy győztünk volna, mikor még mindig szolgálja vagyunk az osztráknak. És amint a körülményekből látszik, még igen sokáig szolgálatkész alatvalója leszünk a bécsi kamarillának, melynek mindenkor vészthozó keze átok sulyként nehezedik már századok óta nemzetünkre.

És mégis vannak olyanok, a kik azt me-

rik hangoztatni, hogy a közjogi ellenzék győzött és hogy a bécsi kéz visszahúzódott és hogy boldog már a magyar, mert Kossuth Ferenc és társainál megjelent a kamarilla küldötte, komázott velük: sőt mi több, Kossuth Ferencnek, Kossuth Lajos fiának még üzenetet is küldött az uralkodó, hogy a kemény nyakunak híresztelt kuruc legyen olyan szives és adja be a derekát minden nemzeti vívmány nélkül.

Hát nem látta-e a közjogi ellenzék azt a fondorlatos köpenyeforgatást, a mit a horvát granicsár kamarilla kiválasztott kegyence véghez vitt?

Előbb 6000 ujjone kellett a tarackokhoz, a melyek még nincsenek készen, és a mivagy 38 millióba kerül. És még aztán vagy 16000 póttartalékos behívását igényelte a korona megbízottja, a mi szintén rengeteg millióba kerül. Barabás Béla ott a helyszínén azonnal kijelentette, hogy még a rendes ujjone létszámot se kapja meg a horvát granicsár nemzeti vívmányok nélkül.

És ime, „nesze semmi, fogd meg jól“, elvében Kossuth Ferenc beadta a derekát a kamarillának. Hiába váit zöldes vörösre Barabás arca. Nem volt mit tenni, ő is meghátrált. Így aztán a közjogi ellenzéknek több mint fél-éves fáradságos harca hiábavaló volt. Fekete-sárga maradt a zászló, kutya nyelven beszél a magyar, tehát azzal a nyelvvel magyar katonát vezényelni nem lehet.

Ossze omlott az égig tornyosuló nagyra-becsülés. A reményt fakasztó bízalom megsemmisült. Minden a régi mederben fog folyni: de csakis az esetben, ha az ex horvát-bán azt jónak látja . . . Mert nagy ur tud ám ő lenni, hogyha egyszer hatalomra jutott. Ezt láthattuk horvátországi önkényeskedése alatt. Mi volt neki a törvény, mi volt neki a jog és

az igazság. Mi volt neki a szabadsajtó törvénye. Akkor nyírbálta meg az emberi jogokat, a mikor az neki tetszett.

Szép kilátásaink lehetnek a jövőre. Az új miniszterelnök Khuen Héderváry. Ennek a névnek a kiejtése elég arra, hogy a magyar meg-
rázkódjék tőle.

Tehát ismét letűnt nemzeti fejlődésünk esillaga. Pedig alig, hogy felért az égboltra, már is Kossuth Ferenc és a többi kuruc addig kacérkodott a hatalmon levő holdnak fancesali pofájával, hogy a kis csillag szegényében lehullott, átengedte a tért a holdnak, hogy kannibáli keblére vonja szerelmeseit, a kik most dobozónak abban az élvezetben, a mit egy fancesali pofájú hold nyújthat a kamarilla inspirálta ravasz, kétszínű ármánykodásaival. Elvégre ehhez is jó gyomor kell.

*

Tehát vakulj magyar és türelemmel remélj! Várd meg tunya módon a míg a sült galamb a szádba repül majd vagy ezer év múlva . . .

Mit törödnél te más ország népeivel, a kik nemzetiességük érdekében elruzzák a hatalmi peleról a fancesal képű holdat, hogy az emberi jogok szent nevében helyet csináljanak annak a csillagnak, amely a népszabadság jegyében a kis Szerbia egén is fenragyog.

*

Tehát hódoljon csak a magyar ellenzék a fancesali pofájú holdnak, a horvát granicsár személyében. Az idő majd csak meghoz mindent, még a hajnal pirkadását is, a mely után a fenséges szabadság, az igaz függetlenség napja fog ragyogni a magyar népre: a mikor aztán nem dirigálnak Bécsből, a mikor igazán győzni fogunk . . .

Honisch L. István.

D I Á K N Ó T A.

Szomorú a haza sorsa,
Gyászba borult, felhős minden,
Derűt hozó, szebb napokra
Vigasztaló remény sincsen!
Csak a diák, szegény diák,
Kuruc siron nyíló virág
Csak az hiszi, csak az várja,
Hogy kiderül valahára,
Hogy boldog lesz szép hazája!

Nem sír már a tárogató,
Nem zokog a kuruc nóta,
Nincsen édes búaltató
Magyar szív sincs, hej régóta.
Csak a diák, szegény diák,
Kuruc siron nyíló virág;
Csak az hiszi, csak az várja,
Hogy másként lesz valahára,
Hogy boldog lesz szép hazája.

Édes hazánk, anyánk anyja,
Lángolva véd kisdéd hadunk.
Tépett zászlót csókolgatva
Vagy győzünk, vagy érted halunk!
És a diák, szegény diák,
Kuruc siron nyíló virág
Egyre hiszi, egyre várja,
Hogy boldog lesz szép hazája.
S örök lesz a boldogsága!

Szepessy László.

KRÓNIKA I.

ZSINDELYKE ÉSZREVÉTELEI.

Ellesett párbeszédéből.

Lecsendesült már az az óriási izgalom, a mi Sándor király és Draga királyné meggyilkolásával felizgatta Európa bangulatát. Csupán az új szerb királynak sorsa érdekel mindenkit. Nem is esodálok, ha annyira bujja mindenki az ujságokat. Én is csak úgy falom az ujságok tartalmát. És ez nem is esoda, mert tele vannak mindég olyan dolgokkal, amit ujságíró nyelven szenzációnak neveznek.

Mikor e sorok napvilágot látnak, akkor már a szerbek fővárosában, Belgrádban túl lesznek minden dárídon. Felette kívánesi vagyok arra, hogy a három napos vígalmak alatt nem e lesz megint gyilkosság Péter király tiszteletére, ami még jobban megerősitené azt a fogalmat, hogy a szerbek nemzeti sajtáságukkal tultesznek minden más nemzeten. Mert hát mit nekik a király, a miniszterek és mi nekik a külföld véleménye. Egy fabatkát se adnak ők arra, hogy a világ kanibáloknak tartja őket. Nem igen foglalkozom a politikával és nem is igen sokat értek hozzá, de úgy látom, hogy ez a miniatűr országoeska jobban rendelkezik a maga sorsával, min bármelyik európai nagyhatalom . . . Szegény magyar hazám, mikor fog rendelkezni annyi önállósággal, mint a kis Szerbia . . . Hiszen a mint a lapokból leány eszemmel ki tudom venni és megérteni, hiába hetvenkedik sok liberális magyar azzal, hogy Magyarország önálló — hiszen most is Bécsből intézkedtek Magyarország sorsa felett: oda citálták a mérvadó liberális politikusokat, oda citálták a vérmesreményű Tisza Istvánt is, hogy a kabinet alakítással megbizzák. Bécsbe citálták a rettentetlen horvát bánt is a magára sokat adó Khun-Héderváry grófot. Hogy ő milyen eredménnyel ala-

kítja meg a szokásos osztrák szellemű miniszteriumot, már arra igazán én is kíváncsi vagyok . . .

Ugy látszik, hogy nem akar nyár lenni . . . Legalább a mindennapi esőzés azt engedi feltenni, hogy nem lesz szükség fürdőzésre. Pedig már a nyári színház is megnyílt. Frizzó a kontinens leghíresebb átváltozó művésze nyitotta meg a szellős nyári muzsa templomát. Minden esetre érdekes dolgokat produkált ez a talián és azt hiszem, hogy más is olyan véleménynyel van róla, mint én. Nekem akár udvarlónak is tetszene, mert elég érdekes ember a tüzes szemű talián arra, hogy meghódítsa a nő szívet . . .

A napokban, mikor a színházban „Milliók a hó alatt” című rémdarabot adták, azt tapasztaltam, hogy a földszint hölgyei egyre guckeroztak arra a páholyra, ahol a két érdekes talián ült, t. i. a mi saját külön Kassanovánk a nőcsábító Maione és Frizzó az átváltozó művész . . . Egy igen snajdig asszonyka oda sugta a barátnőjének: Milyen kár, hogy most nem vagyok szalmaözvegy . . .

A barátnő pedig titokzatos mosolylyal jegyezte meg:

— Lásd én sem vagyok szalmaözvegy és mégis jó viszonyban vagyok a tüzes szemű Maionéval . . . Dehát az ő révén te is megismerkedhetél volna Frizzóval.

— Ó isten mentsen meg engem attól, hogy az uram itthonlétekor ilyesmit megengedjek magamnak. Hiszen az uram annyira féltékeny, hogy borzasztó.

— Az enyém is az, de én mindenkor tuljárom az eszén, pláne a mióta megtudtam az ő turpisságait . . .

A tantim észrevette, hogy én a hölgyek párbeszédét figyelem . . . talán kíváncsiságból, vagy hogy én ne halljam a sikamlós tárgyú diskurziót: helyet eserélt velem. Ekkor vettem észre, hogy az urak — a feleségesek — épen olyan gonoszok, mint a feleségeik, mert annak a hölgynek az ura, akit megcsíptek a turpisságán: lángoló tekintettel — félve, hogy a felesége észre ne vegye — pillantott fel Almássy Lolához, kinek észbontó szépsége már valószínűleg régen megzavarta nála az egyensúlyt: mert olyan vörös lett, mint a pipaacs, mikor észrevette, hogy Almássy Lola és a mamája társaságában egy eddig nem látott idegen ur ül . . . Sőt még egy másik ur is ült ott, pár perccel előbb, ki mikor látta, hogy nem igen diskurálnak vele, szó nélkül ott hagyta a páholyt, az ajtót pedig ugy be csapta maga után, hogy az egész földszint felnézett . . . Hogy ki volt ez az ur, hirtelenében nem jut az eszembe a neve, csupán azt tudom, hogy az ügyvédi pályára készül és igen ügyes vád- és védbeszédet tud tartani.

Ugy hallottam, hogy Almássy Lolának a legközelebbi premierre gyönyörűséges toalettje készül Bécsben . . . Ez mind igen szép dolog: de ha valaki olyan tűzről pattant magyar leány, mint Almássy Lola — akkor minek csináltatja toalettjeit Bécsben a magyarfaló osztrákoknál.

Rég akartam már látni az aranyszáju Hock Jánost. Sokat hallottam az ő gyönyörűséges szónoki tehetségéről. Végre most, hogy az uránia Aradon volt, tehát beteljesese-

dett az az óhajom, hogy színről-színre láthattam az érdekes lelki atyát.

Nagyon érdekes volt a felolvasása és igaz, mély érzésű hatást gyakorolt a halgatókra . . . Csodálatos egy ember ez a modern pap, kinek hazafisága és vallásossági fogalma mennyire el üt a többi papok copfos szellemétől. Én azt hiszem, hogy Hock János nem is lesz soha püspök. Mert felvilágosodottsága és végtelen hazafias érzelmei miatt nem nagyon kedvelik őt azok a nagyfejű papi méltóságok, akik fekete lelkükkel szüntelenül Róma felé gravitálnak . . . Hock Jánosnak istene, krisztusa, anyja és mindene: a magyar haza . . . Mert a ki a hazáját nem szereti, az egy minden emberies érzelmekből kivetkőzött hustömeg, a melybe nem adatott meg az az isteni szikra, ami pedig még egy bogárkában is meg van. Mert még a bogárka is megvédi azt a picike helyet, ahol meghuzhatja magát. Új formájában mutatta be Hock János — szóval és képek kíséretével — a Megváltást, a melyben minden embernek része van, a kinek csak egy kevéssé magasztos érzelmekre hajlandó a lelke. Mert a küzdéssel, a fáradtsággal, a végtelen, a kitarító ambícióval szüntelenül vele jár a kételkedés, a csalódás szelleme is. És a kiben nincsen meg a bizalom önmaga iránt, aki elcsüggedt mielőtt még elérhetett volna valamit, abban nines meg az, ami az emberben a legnemesebb: az istenség fogalma, az az istenség, ami öröktől fogva van és ami örökké meg lesz a míg csak ez a világ ki nem esik a földtengelyéből, hogy az emberiséggel együtt a végmegsemmisülés sötét feneketlen örvényébe essen: a hol aztán nines istenség, nines lelki nagyság, nines becsület, nines hazaszeretet. Ahol aztán egyesül az emberiség, az örökös kavardás és zürzavaros pokoli megsemmisülés igazságában.

Annyi sok minden történik mostanában Aradon, hogy az ember alig tud mindent sorrendben felhozni a szükke-rebbe szabott krónika rovatba.

Ujabbán a zsidó hitközség elnökválasztás hozta izgalomba Mózes vallásu polgártársainkat . . . De most már hála legyen Izraelnek: még dr. Radó Károly is elismeri, hogy helyre állt a béke, nines többé gyűlölködés, nines többé intrika Izrael fiai közt . . . A kacagányos levante, a mindenkor sok jót tett díszmagyaros Deutsch Bernát lett újra a hitközségi elnök. És szó sines róla, azt elismerheti mindenki, hogy Deutsch Bernát az egyedüli, ki az aradi zsidó hitközség gyeplőit szilárd kézzel tudja tartani. Alelnökbek szintén jóra találtak, mert a facetsi képviselő, a nem nemes dr. Nemess Zsiga szintén igen agilis ember és e kitüntető és felette megtisztelő tisztségnek minden bizonynyal ügybuzgalommal fog megfelelni. Mindenesetre akkor leginkább, ha majd szűzbeszédét elmondotta a képviselőházban. Az előre látható, hogy Nemess Zsiga a karrierjét mindenesetre a kényelmes bársony miniszteri székben fogja végezni. Erősen hiszem, hogy ő lesz az első zsidó miniszter . . . Istenem milyen boldog is lesz akkor Magyarország!

Hogyha Schreier Harri nem lenne Isten tudja hol, hát csak ugy dagadt volna a szíve az örömtől, a zene-

konzervatórium vizsgáján. Mert tudnivaló, hogy ezt a mindenképen dícséretre méltó intézetet a nagy stíli Schreier alapította, aki megelégtelte magyarországi, de leginkább aradi sikereit és elvitorlázott oda, ahol boldogabba magyar.

Hogy részrehajlónak ne mondjanak, hát kiollóztam egy helyi lapból a konzervatórium évről-évről vizsgájáról az én véleményemnek is megfelelő tudósítás egy részét:

„Eltekintve a kisebb kezdőktől, akik még nagyon is az elemi dolgokat tanulják és mutatták be, a vizsga meg lehetős színvonalon állott. Egynehányan nagyon szép előrehaladásról tettek tanúságot s különösen feltűnt a kis Bayer Leó, aki alig volt nagyobb annál a gondonkánál, melyből szép, tiszta hangokat tudott kicsalni. Az első napi hangversenyen még feltűnt Glück Ilona zongorajátéka és Székely Erzsébet éneke. Vlád Lajos egy zongoraszámmal, Korbuly János pedig egy hegedűszóval aratott tetszést.

A második napi hangversenyt Fekete László nyitotta meg. Cimbalmón játszott a „Magyar hangverseny“-ét, kellő tüzzel és temperamentummal. Ugyes játékaért megtapsolták. Reich Manó és Varga István egy kettőt játszottak el hegedűn, szintén igen szép sikerrel.

Mint a téli zsurok alkalmával, most is feltűnt a keltett báró Bedeus Izabella gyönyörű, erőteljes szopránja, mely pompásan és olvadékonyan simulat Weber zenéjéhez. A „Cavatina“-t énekelte el óriási tetszészaj mellett. Ezután zongorán játszott a Liszt „Magyar rapszódia“-ját. Oly biztossággal és könnyedséggel siklott végig ujjaiával a billentyűkön, hogy csak úgy zugott a taps és a frenetikus tetszés, mikor a játékot abba hagyta. Klein Lilly zongorajátéka után Löwy Margit ült a zongorához és Liszt „Faust-keringő“-jét játszott a precízitással, mely magasfoku zenei talentumra engedett következtetni.

Az említettekén kívül még tetszés mellett játszottak Hendrey Ilona, Porter Paula zongorán, Bayer Emil, Fried Tibor hegedűn, Boros Jenő gondonkán, majd Csátary Erzsébet, Reinitz Vera, Spádi Jolán, Ebeczky Gabriella, Kossák Sándor, Eisler Géza, Dömötör László, Goldzieher Pál, Róth Frigyes stb.

Addig beszéltem a tantimnak, a még elmentünk az érettek táncestélyére. A tejfelesszájú fiatal emberkének nagyon győzték a táncot. A lilium szálak bizony sokkal fáradthatlanabbak a táncban, mint az érettnék nyilvánított ifjú urak. Egyébként pedig elég jól mulattam, csak az volt a kár, hogy a kiért tulajdonképpen vágyakoztam a táncestélyen részt venni, az nem volt ott. De azért vagyok én már nem esipisz leány, hogy a gombház teoriájával mindenképpen tisztába tudok jönni. Szóval mulattam azzal, aki mulattatni tudott.

Nagyon rövid ruhát viseltem még akkor, mikor József főherceget utoljára láttam Aradon. Most mikor megérkezett a cigánymecénás legmagyarabb főherceg, hát olyan tolongás volt a fehér kereszt előtt, hogy alig tudott bejutni a téli kertbe.

Ha már József főherceg el-el látogat Aradra, hát miért nem jön ő felsége a magyar király is a vértanuk és szépséges városába. Hogy sietne üdvözlésére patyolat fehér habruhában —

Zsindelyke.

ASSZONYOK KÖZÖTT.

— Felolvasásra. —

Irta: Nikelszky Géza.

A lányok közt nincs mit keresnem,
Róluk hát egyszerűn — letettem.
Fájt, bevallom, de nem nagyon,
Hogy többé nem álmodhatom.
Bohám vagyok, cigány a vérem.
Sorsommal új alkut kötök:
Felütöm sátorfám merészen
Pardon — az asszonyok között!

Egy szép napon tudtomra adták,
Hogy csak a parthieket fogadják.
S a játszótárs, a jóbarát.
Szép csendben, szótlán állt — tovább.
Az én hibám. Poéta-részem —
Már én csak álmokat szövök!
Aztán meg: most már jobban érzem
Magam az asszonyok között.

Diák-kabátom rég kinőttem
A mely alatt szebb, jobb időkben
Ártatlanul vert hű szívem.
— Ma már nem hinné senkisémet
Bár „komoly-férfi“ számba vesznek
(Hizelgő ez rám szerfölött) —
Adieu hát leányok ti nektek!
Jobb itt az — asszonyok között!

Okos leszek — s ez lesz a jelszóm —
Naponta ott leszek a korzón;
Gyűjtök új ismerősöket,
Látogatok zsurfikeket;
Tudom: hol s mikor uszonáznak,
S ügyelek: hogy csütörtököt
Ne mondjak a komédiának
Végén — az asszonyok között!

Élvezni eltiltott gyümölcsöt,
A tusázó lelke az ördög
Hatalmát egyre érzeni,
Feláldozni s felejteni
Egyik percért a másik percet,
Mely nyújtott lopva örömet . . .
Hisz én itt dus kárpótlást szerzek! —
Be jó az asszonyok között! . . .

És érdekes asszonyt szeretni!
Van lealább miről fecsegni:
— Ez most X-nének udvarol,
— Y-né Z-ért bomol —
Mit más szem, fül, nem lát nem ért meg:
Tudni a színtalakat mögött —
Lehet e másutt szebb az élet,
Mint épp az asszonyok között?

AZ „ALFÖLD“ SZÉPSÉGRÓVATA.

Vincze Margit.

Kossak felv.

Találkozunk mi még leányok!
 Leszünk mi még tán jó barátok
 Csak ti is — férjhez menjetek
 Egyszer: asszonyok legyetek!
 Jól esik már is elbírálni:
 Milyen lesz a ti körötök
 S mily jól fogom magam találni
 Köztetek — asszonyok között!

KRÓNIKA II.

VIZSGÁK.

Arad, június 27.

Az iskolai év végén derűre-borúra tartják meg a vizsgákat. Ilyenkor az összes gyermekek idegesek, a szülők idegesek, a tanárok, tanítók idegesek. A pedagógusok beleélik magukat a saját egyoldalúságukba s ilyenkor rájuk nézve az egész világ vizsga, az ebéd vizsga, az alvás vizsga.

Tőlük felfordulhat a világ, bukhatik az ország-ministerium, gyilkolhatnak királyokat, nekik csak egy dolog ad munkát, érdeklődést: a vizsga, a vizsga. Nem rokonszenvezem a

vizsgák intézményével, mert ez főlegesen módon való megkínzása a tanulóknak és tanároknak egyaránt.

És ezért fájlalom, hogy a művészi nevelésben is tartják magukat ehhez a sablonhoz, a zenekonzervatórium, a zenedéka s a női ipariskola is, holott más célokat követnek, mint a romi vett iskolák, vizsgáztatják a növendékeket. Régi abuzus, de megmarad mindaddig míg valami új szellő nem fujdogál a fejek körül.

Ámde, ha már benne vagyunk ebben a helyzetben nézzünk körül és szűrjük le a mostani vizsgák egynehány eredményét. Kezdem a kézimunka kiállítással. Praktikus irány, praktikus emberek, de kevés érdeklődés. A mit itt tanítanak, az igazán vagyont érő tudomány, mert lehet-e elképzelni kellemesebb állapotot, hogy a férjhez menő lány a saját kezével horgolja, himzi és festi össze a kelen-gyéjét, a saját izlésével, és kevés költséggel. Mért hát hogy olyan kevés az érdeklődés. Azért, mert nagyon sablonosan megy ott minden. A jóakarát mindenben megvan, csak a jó ötlet sokszor hiányzik. Hogy kalmárilag fejazzem ki magamat, nem tudnak reklámot csinálni se az irányuknak, se az iskolájuknak, se annak az állapotnak, mikor a férjhezmenő leány maga készíti el a staffirungot.

Pedig ügyes dolgok vannak ott kiállítva. Csupa modern minta, csupa bájos a szemnek, szép dolog s van is a munka között slendrián, ha van is izléstelenség, az nem jöhet tekintetbe, mert Magyarországon a művészi nevelésnek csak a legalsó fokán állunk még.

De jöjjenek a zeneiskolák. Eddig csak a konzervatórium vizsgáit hallgattam, s hiszem, hogy a zenedéről ugyanezt irhatnám. Rettenetes szorgalommal, és kitartással dolgoznak itt is az emberek.

Minden további nélkül elhiszem, hogy idegesek a zenetanárok. A nevelésnek azonban avval a fajtájával nem tudok megbarátkozni, hogy a növendékeket igen igen szigorúan fogják, akár az iskolába. Ugy képelem a helyes tanítást, hogy azok az apró emberkéék örömmel, vágyódással siessenek a zeneiskolába s ne keressenek mindenféle ürügyeket, hogy az órától elmaradhassanak.

Emellett a módszer mellett is mégis szép dolgokat hallottam a konzervatóriumban, két kis fiu, Varga István és Reich Manó hegedűn olyan szép kettőst játszottak el, hogy fölcsilant mindenki szeme, ime a jövő zenéje.

Egy másik apróság, Bayer Leó hallatlan vakmerő módon fogott bele egy nótába: gor-

donkán. A hangszer ugyyszólván nagyobb volt mint a művész.

Érdekes szám volt a báró Bedeus Izabel-léé, aki ismételten tanujelet adott kitünő zenei talentumáról. A „Büvös vadász“-ból énekelte a „Cavatínát“-t s később a zeneköltés egyik gyöngyét, a Liszt „Magyar rapszódia“-ját játszotta el utólérhetetlen bájjal, nemes tüzzel és előkelő intelligenciával. Majd meg Löwy Margit játszotta el a jól ismert Faut keringőt, s tanúságot tett arról, hogy a zenetudás, legfelsőbb fokán áll.

○

IGAZSÁGTALAN TERMÉSZETEK.

Irta: Mayer Lajos

Pedig szerette a leányt, úgy, a hogy az ő egyszerű szíve érzett, gyalulatlan érzelmekkel, de őszintén. Arról nem tehetett, hogy a Ur Isten teremtésénél megfedkezett őt fölruházni azon tulajdonságokkal, melyek okvetlen szükségesek, ha majd a jövőben nagyuri szalonokban, diszes társaságokban kívánkozna megfordulni. Hiányzott nála az a finom, sima modor, mely keresztül siklik a legszűkebb kibuvón, mely biztosan találja föl s teszi magát a helyzet urává a legkínosabb s legkritikusabb pillanatokban. Mind-ezen tulajdonságok hiányzottak neki: ő örökké megmaradt a maga egyszerűségében, amely gyakran neveltség tárgyává tette. Különösen annak szemében, kit szeretett, ki azonban nem tudta ezen „együgyű“ szeretet mélységét fölfogni s megérezni. Nem volt világlátott, nem volt alkalma, hogy az életet több helyen s több helyzetben megismerje s így tapasztalatait gyarapítsa. De hiszen nem is kívánkozott ő el onnan, hol szívének bálványa lakot. Együgyűségében nem vette észre hogy milyen jól mulatnak gyalulatlanságán: nem is álmodta, hogy még az a kis leány is, ki oly szendén oly ártatlanul tudta fölnyitni szép nagy szemét, hogy kacag titokban szögletes, balga imádóján. Ő csak szeretett és nem törődött mással.

Évike — igazi Éva-leány volt — meg mulatott, hogy Kálmán milyen vakon éli napjait. De volt szíve — vagy talán az a bizonyos nem törődömség diktálta azt is, hogy el ne árulja magát. Nem hitette ugyan Kálmánt, nem is adott semmi jogot, hogy a férfi érzelmeinek viszonzását remélhette volna, de nem is mondta meg neki az igazat. Mikor olyan jól esett elmulatni ennek az együgyű, bolondos gyerek-embernek a vakságán!

Igy tartott ez néhány hónapig, talán egy évig, vagy még tovább is. Kálmán nem szűnt meg szeretni, de nem is tudta megszerezni azt a bizonyos sima, előkelő modort és könnyedséget. Évike meg csak mosolygott s mosoly közben látható hófehér fogai mintha erővel összeszorultak volna, hogy föltörekvő hangos kacagása ne árulja el az együgyű Kálmán előtt a rideg valóságot.

Egyszer azután véget vetett ennek az adáz játéknak a sors keze. Megjelent a láthatáron az a másik, hi már első sorban a félvilágot bejárta (talán a félvilági életet is átélvezte?) sima modorával, játszi könnyedséggel meghódítva az egész társaságot.

Igazán szájalmas kép volt látni ezt a két egymástól merőben eltérő férfit egymás mellett. Mig az egyik szinte a tuságba vitte — habár önkénytelenül is — modora egyszerűségét, viselkedésének gyalulatlanságát, addig a másik egy kész világfi volt. Kálmán is, egy öreg, vidéki tanárnak a fia és a másik is, egy gazdag földbirtokos egyetlen fia s örököse, halálosan szerették Éviket. Beesületes volt mind a kettő, komoly szándékkal közeledtek, jóllehet más-más érzelmekkel. Kálmán Évikében látta jövődó boldogságát, életének célját. Tibor, az a másik pedig, mintha örült volna, hogy szeméit ott felede annak a szép kislánynak az arcán, hogy most már a nyugtalan, kicsapongó élet után végre partot érhet és teljesen élvezheti a boldog családi tűzhely kiérdemelt meglését.

Tibor rögtön tisztában volt a helyzettel: tudta, hogy hanyadán van, mikor először meglátta Kálmánt Évikéknél. Sajnálta — úgy egy pillanatig — azután pedig nem törődött többé Kálmánnal, kibem nemesak vetélytársat nem látott, de szinte Évikével szemben sértésnek tartotta. Kálmánban egy komolyan számításba jövő férfit látta. Kálmán meg eleinte csak csodálkozott. Csodálkozott, mikor Évike inkább Tiborral foglalkozott, inkább véle csevegett, s őt ki mindég csak remélt s bízott, szinte egészen elfeledi. Nem hitt szeméinek! Nem gondolta lehetségesnek, hogy az a leány őszinte, igaz szerelmét igazán semmibe veszi. De azután megnyíltak szeméi, kezdett tisztán látni s mintha egyszerre egy mélységes örvény elnyelte volna egészen jövőjét, céljait, ambícióját. Ha Évike nem lehet az övé, miért éljen? Együgyű volt teljes életében — most is hát ilyen s efajta gondolatokkal foglalkozott.

Egyszer azután Évike is tudtára akarta adni Kálmánnak, hogy hát ő sohasem volt hozzá több jóindulattal, mint bárkihez! Éppen ott volt Tibor is meg Kálmán is Évikéknél. Ott ültek mindketten Évike mellett. Már külsejük is annyira különböző volt. Tibor magas, széles vállu fiatal ember, kinek feltünő szép arcán állandóan ott játszott az a kedves, előzékeny mosoly, melyet úgy szeretnek a lányok. Hangja kellemes, behízélgo, modora sima, könnyedt. Kálmán viszont, ha nem is volt épen esunya, szépségével meg sohasem dicselkedhetett. Alakja termete nem volt, szóval semmivel sem rendelkezett, mi egy nő szemében kívánatosná teszi a férfit. Szívével, annak tisztaságával, jellemének szilárdságával meg nem törődött senki.

Tibor korábban távozott: meg volt híva valami barátságos kis vacsorára egyik barátjához s könyvedén elbucuszva, magára hagyta Éviket veszélytelen vetélytársával. Ekkor Évike — a férfiakról folyt a szó általában — dicsérni kezdte az ugynevezett fess, sima, könyved föllépű férfiakat ellentétben a szögletes, unalmas s örök-ké egyforma férfiakkal. Kálmán kiérezte a célzást — elég

nyíltan volt mondva — és néhány hét óta, mióta Tibor mejelent, ő is szert tett egy kis sütni valóra. Ha nem is sokra, de valamire. Igen jól tudta, hogy Évike kire célzott. Mikor pedig megkérdezte a leányt, ez nem titkolta, hanem nyíltan felelt a fölvetett kérdésre, hogy bizony ő — ha arra kerülne a sor, hogy kinek nyujtaná kettőjük közül a kezét, egy pillanatig sem habozna, hanem oda tenné Tibor síma, bársonypuha kezeibe, ki oly ügyes és oly tapasztalt, szellemes, szép férfiú, kinek oldalán bizonyára csak boldog lenne. De Kálmán ezért ne haragudjon, jó szível van ezért hozzá is, de hát valók ők egymáshoz.

Kálmán mindent tudott, amit tudni akart. Elváltak. Évike nemsokára Tibor felesége lett: néhány évig boldogan éltek, később kevésbé lehetett ezt mondani róluk — míg egy szép napon azután véglegesen fölbontotta a törvényt a házasságot. Tibor sehogysem tudott a nyugodt, családi élethez hozzá szokni: eleinte még csak ment valahogy, de később vissza-visszaidézte legénykori emlékeit, újra mulatozni kezdett, elhanyagolta feleségét, gyermekét és három év múlva kölesönösen megegyeztek abban, hogy legjobban lesz, ha szépen elválnak. Így is történt.

Kálmán pedig együgyű maradt egész életében: sohasem tudott szert tenni arra a bizonyos síma modorra, könnyedségre, mely oly jeles tulajdonsága a világfiaknak: ő megmaradt az a szőgletes, gyalulatlan Kálmán, ki nem rendelkezett semmi különös tulajdonokkal, kinek csak szíve, lelke volt. De ez a helyén volt. Szeretni tudott — őszintén, nagyon: boldogulni s elérni a földi boldogságot — ezt nem tudta.

tomobilon úgy utazik valamelyik orfeumra, hogy a feje lefelé, a lába égnék áll, ami mindenestre pikáns helyzet, akkor el lehet hinni azt is, hogy a vashidakról is lehet még ujat mondani.

Az én uram kijelentette, hogy a mint meg lesz a vashid, rögtön átköltözünk Ujaradra. Én meg kijelentettem, hogy nincs az az arany hid, a melyen az én butoraimat állandó tartózkodásra Ujaradra vinnék át. Hogyne, én majd itthagylam a korzót, a parkot, a barátnőimet és ne láthassam naponta az új templomot, ezt az építészeti csoda bogarat. Látja, ha elmegyek a templom előtt, mindig átmelegyek az Andrényi ház elé s onnan gyönyörködöm abban a ritka élvezetben, hogy milyen könnyen össze lehet téveszteni az Isten házának bejáratát a boltosok kirakataival. A főt. Minoritarend rendkívül kifejtett kereskedelmi érzékének köszönhetjük azt a kellemes meglepetést, mikor majd egy kis elnézésből a templom helyett a Scherhág-féle virágosboltba toppanunk be.

De tulajdonkép arról akartam irni, hogy én nem akarok átköltözni Ujaradra. Az uram meg akar. Miután az esélyek látogatása után kilátás lehet arra, hogy én maradok a győztes, egyuttal elvként állithatom fel, hogy nem kell félni az aradiak tömeges átvándorlásától. Mert hátra vannak még az asszonyok. Hej az asszonyok, azok megtartják a lakosságot. Sőt, nem kételkedem, hogy az ujaradi „zsönesz doré“ majd Aradra rándul át nézni a szép aradi asszonyokat s közvetve fejlesztve Arad idegen forgalmát.

Isten Onnel.

Eveline.

U. i. Nem tudja, hogy József főherceg miért nem olvasta el az aradi Friss Ujságokat is.

EVELINE.

SAISON.

A VASHIDAK.

Arad, június 28.

Kedves Honisch!

Most, a nyári szezon elején, ime a vashidról irok magának, pedig micsoda tág tere kínálkoznék a politizálásnak. Csakhogy, az uram rám ijesztett, azt mondta, hogy a maga lapjában nem szabad politizálni, mert nincs kauciója s ha az ügyészség észreveszi, hát becsukják magát is, meg engemet is. Én ugyan nem hiszem, hogy ez a jólelkű Meszlényi valakit ilyesmi miatt be tudna lakatolni, de ki tudja, nem olyan hangulatban olvassa-e el a politikát, hogy éppen kedve van bezárni valakit.

Igy hát kénytelen vagyok a vashidról irni, bár éppen nem új dolog. Különben azt mondják, hogy, semmi sincs új a nap alatt, s ha el lehet hinni, hogy Párisban egy hölgy au-

EGY LEÁNY TÖRTÉNETE.

Regény.

Irtta: GILBERT.

[13]

Mikor már meggyőződött, arról, hogy az ebédlő ajtó kilincsre van betéve, halkán kiéz a gyógytár szekrényhez ment és a zsebében levő kulcsokkal sorra próbálta a szekrény ajtaját kinyitni. Mikor látta, hogy egyik kulcs se jó a zárhoz, lábujhegyen a szobájába ment, hogy valami feszítő tárgyat szerezzen. Akkor jött Ujlakny — mondván — hogy Vujkovics ur bejöhet már?

— Mindjárt édes nénike, csak valami gyomor cseppet kellene be vennem, amit a bátyám már régebben csinált. Csak hogy a szekrényben van, a kulesot pedig Elemér magánál hordja.

Ugyan nénikém, hozza be a husvágó bárdot, azonnal kifeszítjük azt a gyenge zárat és meglássá, a cseppektől azonnal jobban leszek.

A jó szívű jegyzőné, hogy is ne teljesítette volna a leány kérelmét . . . A rendelő szobának a folyósóra nyíló ajtaján sietett a konyhába a husvágó bárdért.

A szekrényzár pillanat alatt felpattant. Ujlakiné be sem várta, hogy Paula a cseppeket kivége, elsietett a bárdal, nehogy még a kisasszony megsértse magát vele.

Most jött meg Elemér. Különös érzélem sietette haza. Hogyha nem lett volna annyira zavart az ő lelkiállapota is, s ha jól a szemébe nézett volna Paulának, amikor visszajött, észrevehette volna azt a szokatlan zavart tekintetet, a melyből kilátszott, hogy vége a lelki egyensulynak . . . De a jó testvér most csak arra gondolt, hogy végre beteljesedik hugának rég óhajtott vágya, hogy Vujkovics felesége lesz. És erre a gondolatra végtelen öröm fogta el a szívét, no meg az is megnyugtatta őt, hogy hugának most már semmi baja sincs: csak felöltözködik és azonnal ki megy az ebédlőbe.

Hogy is tételezte volna fel azt Elemér, hogy még csak pár pillanat és a szép menyasszony, a szerencsétlen Paula nincs többé.

De ki is jött volna erre a gondolatra. Mikor itt van a vőlegény, minden rendben van, mikor már csak egy-két óra választja el attól, hogy rég óhajtott vágya teljesüljön, hogy boldog legyen.

A jegyző akart valamit mondani a doktor urnak, de Elemér sietett, hogy más ruhát vegyen és idegesen szolt oda a jegyzőnének, hogy:

— Hagyja kérem édes nagysád, majd ha vissza jöttünk az esküvőről . . .

Elemér most gyengéden figyelmeztette hugát, hogy most már ideje lenne öltözködni . . . Paula sirva borult Elemér nyakába és csókjaival árasztotta el száját, szemét, arcát, még hirtelen a kezét is megcsókolta s mondván a tiltakozó testvérnek: megérdemled, mert te több voltál nekem, mint bár mi e világon.

Elemér ezt nem a kétségbeesett lélek utolsó kitörésének nézte, hanem arra magyarázta, hogy a menyasszonyoknál érthető esküvő előtti elérzékenyülés könnyei ezek.

A fiatal orvos most kibontakozott huga ölelő karjaiból, mondván: fáj, hogy olyan szomorú menyasszony vagy, hiszen most ne törődjél velem, sokszor ellátogatok én majd hozzátok. S boldog leszek, ha titeket boldogoknak látlak . . . Most pedig siess édesem, beküldöm hozzád Ujlakinét . . .

A párbeszéd után néhány percre lélekszakadva ront be Elemérhez a jegyzőné:

— Doktor ur, az Istenért, jöjjön azonnal a kisasszonyhoz, mert nagyon rosszul van.

Már késő volt . . . Amint Elemér a szoba levegőjét beszívta, elkiáltotta magát: szent Isten, mérgezés . . .

Paula az ágyon keresztbe feküdt, Elemér hozzá hajolt és a száját megszagolta s fájdalmasan sóhajtott: cyankali, — borzasztó, borzasztó.

Orvos léttére nem tudta hirtelen, hogy mihez fogjon. Tekintete az éjjeli szekrényre esett, ott volt a feketekávé csésze, s a fenekén néhány oldatlan kis cyankali ruddal.

Az ellenszer nem hatott, azt is csak nagy nehezen lehetett a haldokló szájába beönteni a széjjel feszített fogak közt. A gyomorba alig hatolt be valami az ellenszerből, mert vissza verte a tajtékozó hab, mely most nagymennyiségben folyt a szájából.

Még alig tíz perc előtt mindenki boldognak hitte a szerencsétlen teremést. Es ime, már a lelke a magasba szállt az angyalok seregéhez . . .

Látni lehetett, mint változik a rózsás arc . . . A szemek már megüvegesedtek, de az arc még mindég halvány rózsaszínű volt, majd hirtelen sárga s végre csupa kékes folttal leti tele.

Elemér befogta a halott szeméit s zokogva rebegette: vége, vége . . .

A műtus koszoru, a melyet még a reggeli órákban oly pajzán jókedvvel próbált fel a szép leány, most már a halott aranyzóke haját övezte körül . . .

Menyasszonyi ruhájában feküdt a koporsóban a halálnak örökre eljegyzett menyasszonya . . .

Ott állt a koporsó mellett mind a két Vujkovics. Milán testileg lelkileg össze volt törve. A nagy erőteljes ember sirt mint egy gyermek. Az öcsese pedig lehorgasztott fővel szomoruan nézte a halott arcát, úgy tetszett neki, mintha ezt a fájdalmas vonásokba olvadt arcot már látta valahol . . . Most egyszerre lángvörös lett a fiatal ember arca, eszébe jutott az a szép fiatal leány, aki ő miatta jutott a szerencsétlenség útjára . . . De aztán elmúlt az önvád érzelme, megnyugodva sóhajtott fel a szerb tiszt: hiszen az lehetetlen, csupán hasonlat az egész, hogy is kerülhetett volna ennek a tisztességes családnak a gyermeke oda . . .

Milán sohase említette öcsésének, hogy Paulát milyen körülmények között ismerte meg . . . Azért is enyészett el a hasonlat okozta gyanu a fiatal ember lelkében. Kérdősködésnek pedig most a szerencsétlenségnek e borzasztó pillanatában nem volt helye: később pedig, mikor elutaztak, nem akart fájdalmat okozni bátyjának azzal, hogy meghalt menyasszonyát emlegesse . . .

(Folytatjuk.)

PINTYE GYÖRGY, A POÉTA.

— Versek a tébolydából. —

Arad, június 27.

Lapunk szerkesztőségéhez ma a kolozsvári tudomány-egyetem *elmegyógyászati osztályából* a következő levél érkezett:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Mély tisztelettel tudatom a szerkesztőséggel, hogy az Aradon ismert *Pintye György* (Pintea) báró Bánffy Dezső volt politikai detektive, ki jelenleg az itteni ideg-gyógyintézetben gyógyíttatja magát. Egész nap a zongora mellett verseket és több tárcákat írt.

Kérem a tekintetes szerkesztőséget, szíveskedjék az ide mellékelt és általam küldött verset *közölni*. — *Pintye György* urnak a többi verseit és tárcáit a tekintetes szerkesztőségnek meg fogom küldeni.

Kolozsvárott, 1903. június 23-án.

Jelinek Géza.

A versek természetesen nem valami épületesek, de az bizonyos, hogy soha pénzhamisítónak olyan épületes dolga nem volt még, mint *Pintye György*-nek, aki egész nap verseket ír és zongorázik.

Itt közöljük kuriózumból a két verset:

I.

Oly bus az idő, felleges
Én a zajban is dalolgotok
Elszáll a lelkem messze messze,
Ahol az a két gyémánt szem ragyog:

Te adtad nekünk istenem
Oh mi szépen, kedvesen játszodánk
Nélküle élnem kin, gyötirelem,
Estenként is együtt imádkozánk.

Csak őt boldoggá tenni vágytam, éltem,
Miatta volt bum és gyöttrődésem,
Hogy tiszta legyen földi élte
Az volt vágyam és törekvésem.

Hol merre lehet ő nem tudom,
De bizom benned édes istenem
Hogy vissza adod őt még nekem,
S nem hódítod el édes gyermekem.

II.

Nem tudom mit érek, mi lesz velem,
A jövőbe nem lát be két szemem,
De érzem boldogság nem vár reám,
S tőled is válnom kell édes szép hazám.

Tán távol szigeten kell élnem,
Hol elhal a vágy, kihál reményem,
De érzem boldogság nem vár reám
S tőled is válnom kell édes szép hazám.

Tán távol szigeten kell élnem
Hol elhal a vágy, kihál reményem

S nem lesz velem ott senki, senki.
Siroмба nem kísér ki senki.

Vagy vak koldus módjára kell élnem?
Mint Homernek ugy énekelnem
Hogy a ki hallja sirjon, könnyezzen,
Hogy igazán soh se szeressen.

Avagy Miltonként vakon kell élnem,
Dieső álomról szólnom, regélnem,
S ott lesz mellettem szép kis lányom,
A ki megosztja bus magányom.

Avagy szellemem le lesz zárva
Iszonyu, szörnyü rabigába?
Csak nyög, sóhajt s nem lesz ébredése
Örökös lesz a nagy szenvedése.

A NOVICIUSOK HISTORIÁJA.

A történetecske körülbelül hat esztendővel ezelőtt kezdődött, nem akkor „mikor a fák lombosodni kezdének és a madarak esieseregve köszöntötték az első felkelő májusi napot és estenden édes altató danát zenge neki a csalogány a mint a hegyen lehanyatlik, hanem kezdődött egy ködös októberi napon, mikor kihirdették az iskola katedrájáról, hogy a ki október 4-éig a tandíjat le nem fizeti az nem halgathatja tovább a tanítást.

A tanár magyaráz a tinusokról és a diákok forgatják a logaritmus táblázatokat, csak egy gyerek képü ifju nem hall semmit, nem forgat logaritmus táblát hanem néz maga elé mereven, messze nézve a jövőbe. A tanórának vége, a diákok haza mennek. Másnap ismét ott vannak az iskola padjaiban, csak a gyermek képü ifjut, a ki olyan nagyon beleszeretett volna látni a jövőbe, — azt nem látjuk sehol. Nem azért nem jött el, mintha a tandíjjat nem tudta volna megfizetni: azt ott hordotta az erszényében egy hónap óta, folyton foglalkozva azzal az eszmével, hogy színész lesz? Ott is ül már az egyik színész iskola padjában. — Milyen változás, mennyire más tárgyak! — Vajjon hogy jutott oda?

*

Igy kezdődik egy feltűnést keltő szezon geni első szüleménye.

Ki lépve az iskola kapuján számot vetett azzal a körülménnyel, hogy a történetek után többé a szülői ház küszöbét át nem lépheti. Beült tehát egy kávéházba és megcsinálta magának a szükséges szülői beleegyezést. (Hamisított !! Lám milyen romlott már Thália ministránsa is.) A tanár urak nem vettek észre semmit és ő a vizsgálatok után be vált. Fel vették! Most ott tanulja a mit tanulni nem lehet a művészetet! . . .

A pénz lassan elfogyott, a lakásból kitétek, éhes

is volt, tengődött, nyomorgott éjjeleket virrasztva át sétálva az utcákon egy kitűzött célért, melyet még olyan messze látott magától. A kétségbeesés környezte már, gyakran jártak fejében a gondolatok, hogy haza megy, be vall mindent töredelmesen és visszatér ismét a logaritmusokhoz. De ekkor közbe szólt a véletlen, mintegy biztató sugarat küldve neki . . . Találkozik egy barátjával, a ki festőnek készül, a ki éppen olyan szegény, ördög mint ő, a ki éppen olyan árva mint ő . . . Elbeszéli neki hogyan szegődött ő is Thali szolgálói közé, el a nyomoruságot melyben van . . . és a szegény ördög, az apátlan anyátlan árva megosztja vele otthonát, szívet, lelkét, száraz kenyerét. Most már ketten nyomorognak egy nyári lakás üveges verandájában, a mit úgy vettek ki a gazdáját esaló házmestertől november elsejére.

Nem sokáig maradnak azonban ketten, nemsokára egy harmadik bajtárs is szegődik hozzájuk egy beteges, beesett, sápadt arezu, kiéhezett szobrász a kivél megosztottak aztán, bánatot örömet fekhelyet és száraz kenyeret!

A nyomoruság összetart! Nézzünk egy kissé be a nyomoruság e hajlékába, a hol megelégedés lakik, a hol a család tagjai ennyire szeretik egymást!

Kívül egy pár megrepedt ablak köszönti az érkezőt (tán a hideg repesztette meg) elfagyott virág maradványok akadékoskodnak az utba (a régi jó lét hirdetői.) Gyerünk beljebb! . . .

Az ajtót nem lehet kinyitni — kopogni kell, hogy szedjék el a rongyokat melyeket a kegyetlen és udvariatlan látogatót a szelet, vannak hivatva feltartóztatni. A szoba (illetve üveges vityilló) közepén áll egy nagy kerek asztal elég jókarban, ezelőtt az uraságok lakomáztak rajta a kik már bent laktak a városban. Most nincs rajta egyébb néhány molyette könyvnél egy vizes üvegnél melyben kezd a víz befagyni. Az asztalkörül négy kertí nádszék. (Miesoda paródia a szél füttyöl az asztalon lévő üveget ketté repesztí a befagyott víz és itt nyári nádszékkel kínálják meg az érkezőt. (Balra szemben az üveg fallal, áll egy rozoga ágy rikitó ellentétben az előbbi butorokkal: a butorzat kiegészítő részül két vasaló deszka éktelenkedik az egyik sarokban! . . . Hát ez mire jó? Nagyon is sok hasznát látják a ház lakói. Ők hárman vannak, ágy csak egy van, hát úgy segítenek magukon, hogy a két vasaló deszkának az egyik végét az ágy fejfelölí részére teszik a hol a párnak vannak a második végét pedig a nádszékék egyikén helyezik el így elkészült a harmadik számára is az ágy, fejét a puha párnákra hajtja és álmodik jó puha pölyhös ágyról, nem érezve a deszka keménységét . . . Ha egyszer-egyszer fel is ébresztí a kényelmetlen fekhely hamar megvigasztalódik, holnap ő alszik az ágyban és akkor majd ki pihenheti magát teljesen: Mert fel váltják ám egymást a jó pajtások, egyik nap a piktorral, másik nap a színész fekszik a deszka szolgáltatta ágyon. A szobrászt nem engedik oda, az szegény beteg! . . . Ha egy jobb falat kerül azt mindig neki esusztatják oda. Téli kabát nem kell egyikse fázik szive-

sen lemond a meleg gunyáról mind a kettő, esakhogy beteg társuk meg ne hűljön.

Igy néz ki a nyomor tanyája és most nézzük, hogy élnek benne a jó pajtások.

Lassan telik mulik egyik nap a másik után, ha nem esurran, — eseppen. Itt egy hangverseny ott egy kopott czéger, amott egy törött Junó, egy tul esonka Vénus a mit ki kell javítani, meg kell festeni. Ez mind hoz valamit a konyhára. Dolgozik itt mindenki, tanul fírad, hogy megéljen: keesegtelve magát a jövővel, építve magának rózssaszínü fellegvárakat. Közbe, közbe fordul az idő kereke és lassan-lassan mulik egyik hét a másik után és ők nem kérnek senkitől semmit, meg fizetnek tisztességgel mindenért.

Kövessük őket tovább! — Beköszönt az advent, közeledik a karácsony! A hangversenyek mulatságok elmulnak, a cégeket nem javítják Junót. Minervát javítani hideg van, a cipők, ruhák rongyosodnak, emi is csak ritkán kerül és a szél füttyöl kegyetlenül a kályha esővén keresztül! Beköszönt az igazi nyomor. Mindenik el hagyia a házat, hogy ne lássák egymás szomorú, sápadt arcát, keresnek valamit a mi segítsen rajtuk. Már második napja hogy nem ettek! . . . A mint a tanulási órának vége van az egyiket meghívja a tanárja ebédre: és ő nem megy, mert nem birna egy falatot lenyelni abban a tudatban, hogy két társa éhezik.

Hogy honnan tudom, hogy nem fogadta el? Hogyne tudnám mikor magam voltam az említett. Éhesen, fáradtan agyoncsigázva tértek haza egyik sem szól egy szót sem, néma mind a három, csak egyszer egyszer szakítja félbe a beteg szobrász köhögése a esendet.

Ilyen kétség és nyomor között közeledett a karácsony . . . Szobrász testvérünk névszerint B. Marci egyre nyugtalanabb lett, mindig tovább maradozott el, korábban ment. Nem tudtuk mire magyarázni nyugtalanságát, feltettük, hogy valami kárt tesz magába.

Egy pár nap választott el bennünket még a karácsony napjától, mikor a dermesztő hideg ébresztett fel bennünket! Irtózatos hideg volt! . . . Hideg hóval mosakodtunk, hogy valamiképen felmelegedjünk egy kissé, aztán sietett ki-ki a dolgára, emlékszem rá, mintha ma történt volna, egész délelőtt szerepet másoltam, kaptam érte 60 krajczárt, siettem vele haza, lehetett úgy hat óra este. Vettem a sarki boltosnál vacsorát azután megkettőztetve lépteim igyekeztem haza felé. Az uton találkoztam a piktorral, egy jó órai gyaloglás után már látszott a házikónk, szörnyen ki volt világítva. Meglepődve siettünk megtudni a nagy világosság okát. Odaérve a nagy bámulattól majd kővé meredtünk, a mint az ajtót benyitottuk. Terített asztal — egész szalámi rudak, óriási méretű párizsi, vaj, sajt, meleg cipők alatt roskadozott az asztal a rengeteg sörös üveg mint egy koszorut fonva a sok drága eledel közé.

A vastag británikák büszkélkedtek az asztal másik végén A kályhában ropogott a tűz, az ablak párkányon égő gertyák adták az ünnepi fényt e varázslatos esodának. Ha-

marjában szólni sem tudunk, nem tudtuk magunknak, megmagyarázni a történetet? Midőn nagy meglepetésünkre Marcink alakja tünt elő a háttérből kiáltva „Fiuk megkaptam a karácsonyi ösztöndíjat“ Ezzel persze meg volt magyarázva minden. Toll nem képes leírni, hogy mit éreztünk mind a hárman ebben a pillanatban, sirtunk a boldogságtól. Eddig nevettem rajta, ha a boldogság könnyeiről olvastam, azóta hiszem! Neki ültünk a vacsorának illetve lakomának, mint az éhes farkasok költöttük el az étel legnagyobb részét jól megöntözve az eltűnt falatokat. A füstöt vágni lehetett, vége hossza nem volt az éneknek: járt a Szanta Lucsia, meg a pásztor fiu! A mi Marcinkománk énekelt lágy tenorjával gyönyörű nótákat oly szépen, hogy elérzékenyültek még az ablak üvegek is nagy könnyre perdülve végig átlátszó ábrázatokon! Hát még később mikor megcsendült az „Ég a gunyhó“ még az üvegek is járták jókedvükben a reggel vetett véget a lakomának. Az utolsó vacsora volt.

Mintha éreztük volna hogy nem lesz több ilyen boldog napunk. Nem is lett! — Másnap mikor felkeltünk Marezi erősen köhögött — arcán rózsza piros foltok — rosszat sejtettünk. Panaszkodott, hogy rosszul érzi magát elsiettem orvosért aztán megtudtuk a valót. A lakoma után mielőtt le feküdtünk volna ki mentünk, ki nyitottunk ajtót ablakot, hogy a sok füst kimenjen, ez alatt hült meg és ez okozta vesztét. Nem kelt fel többé, három nap múlva meghalt.

A végzetes nap délelőttjén nagyon rosszul volt, orvost hívatunk, ki tudatta velünk, hogy a vég már nincs messze, azzal eltávozott.

Délután jobban lett, majd fel akart kelni, bizonyítgatva, hogy neki már semmi baja sincs . . . Látszólag vidám volt, rendkívül sokat beszélt, elmondta, hogy mit fog tenni holnap és minden áron fel akart öltözködni csak nagy rábeszélés után engedett kérésünknek és az ágyban maradt. Oda ültünk melléje és üritettünk vele egy-két poharat! . . . A bucsu pohár volt! . . . Majd elkezdett énekelni csodás szép volt a hangja . . . Egyszerre csak félbe szakadt a melódia . . . hang helyett egy hatalmas vérsugár szökik elő a torkán és rövid öt perc alatt elvesztettük azt, a ki nekünk drágább volt mint bármelyik testvér, hiszen a nyomorunk osztályrészese volt. A mint utolsót lehelt és teste összeroskadt, kimondhatatlan fájdalom töltötte el lelkünket. Nem sirtunk csak le ültünk az ágy szélére szótlanul és néztük a halvány életelen arcot . . . a hold sütött be az ablakon, a kétes tisztaságu ágyi ruhán tarkálottak a vérfoltok! És mi nem féltünk barátunk halottas ágyánál virrasztani.

Egyszer csak mind jobban erősbödő világosság hatolt be az ablakon, a házmaster gyerekek lármája zavarta a szent csendet. Ösztönszerűleg ki tekintettünk az ablakon, hogy vajjon honnan jön a világosság?!

Egy pillanat múlva megdöbbenve állottunk fel mind a ketten . . . Egy karácsonyfa gyertyái árasztották a világosságot melyeket akkor gyújtottak fel; az udvaron megcsendült a „Menyből az angyal“ . . . Szó nélkül borul-

tunk egymásra és sirtunk keservesen? . . . Karácsony este volt! . . .

Másnap eljött a halottkém, kiálította a bizonyítványt, behúzták feketével a csendes fészket most már a bánat ütött tanyát. Koporsóba tették a drága halottat és mi végig néztük azt is.

Négy óra! . . . Jön a pap beszentelja földi maradványokat és a Cirkum Dederunt elhangoztával el távozik. Feltettük a koporsót a kocsira és úgy bandukoltunk utána egymásba font karokkal . . .

Elértünk a sírhoz átadtuk az örök nyugalomnak. Egy forró ima rebbent el az ajkunkról a megboldogult lelki üdvéért, aztán szomorubbban mint jöttünk távozáink haza, hol minden eszünkbe jutattatá az immáron nem létezőt.

Egymással szembe ültünk . . . az ő széke üresen állt . . . A három napi virrasztás kimerített elaludtunk úgy ülve és álmodtuk, hogy ismét együtt vagyunk mind a hárman és nyomorgunk! . . .

Másnap összeszámoltuk, hogy mennyi maradt az ösztöndíjból . . . 47 krajcár a többi a temetésre költöttük. . . .

Somlay Arthur.

TULLÓTT A CÉLON.

Írta: Csehov Antal.

Glek Gawrilovics Szmirnów, a földmérő, megérkezett a gnulieski-i postaállomásra. Földmérésre volt kirendelve valamelyik szomszédos birtokra, amelyik harminc-negyven versztnyire van onnan az állomástól.

Hát, ha a kocsis nélesen berugva és ha a lovak nem agyonkínzott gebék, akkor harminc-negyven versztnyi utról nem érdemes beszélni, de ha a kocsis holtrészeg és ha a lovak is agyon vannak esigázva, akkor azt hiszi az ember, hogy legalább is nyolevan versztnet tett meg.

— Mondja kérem — fordult a földmérő az állomáson levő csendőrhöz — hol találok én itt postalókat, mert az enyémmel egy lépést sem tehetek már odább.

— Micsoda lovakat? — kérdezta a csendőr. — Postalókat? Uram! Tíz versztnyire körüskörül nem talál itt egy kutyát sem, amelyiket be lehetne fogni, hát még postalókat! De hát hova akar ön utazni?

— Dewkuwba, Hohrtow tábornok birtokára.

— Na az nincs nagyon messze! — felelt a csendőr, aztán ásitva tette hozzá: — Menjen hátra ide az állomási épület mögé, ott a parasztek között vannak néha emberek, akik olykor fuvarba járnak utasokkal.

A földmérő sóhajtott, kifizette a szekeresét és kifelé ödöngött az állomási épület mögé. Ott aztán sok keresgélés, kérdezősködés után akadt is a tétlenül álldogáló népesség között egy durva darócba burkolt, ragyavert képű, sötét külsejű, vaskos parasztra, aki hajlandó volt fuvarba menni.

— Az ördög ismeri ki magát itt a te szekereden — fakadt ki a kedvetlenség a földmérőből, mikor a kis fakőszekerre felkapaszkodott — az ember azt sem tudja, merre van az eleje és merre a hátulja!

— Nem kell azon sokat okoskodni uram — felelt a szekeres — ahol a ló farka van az az eleje, ahol pedig te ülsz, kegyes, jó uram, ott van a hátulja.

A szekér kidöcögött a országutra. Az idő esteledett már. Az út mellett jobbfelől egy fekete, szomorú síkság terült el, amelynek se vége, se hossza nem akart lenni. A látóhatár alján, ahol a pusztaság az éggel összeérni látszott, lassankint felpirult az őszi alkony pirja. Balról dombos volt a vidék, a sűrűsödő, ködös homályban azonban a halmok csak sötét tömegnek látszottak, amelyek mintha a levegőben lebegtek volna. Hogy elől az uton mi volt, azt a földmérő nem láthatta, mert a fuváros vaskos, széles háta egészen elfőlte előle a kilátást.

Hangtalan csendesség volt a tájon siket-némaság és hideg. Igen, hideg volt: olyan hideg, hogy az ember szinte érezte a korai őszi fagyot.

— Micsoda pusztaság! — gondolta a földmérő magában és a füleit jobban betakargatta a kabátja feltűrött gallérjával.

— Mért földnyire sehol egy ház, sehol egy konyhá! Sehol emberlakta hely. Azt hiszem, hogy ha most megtámadnánk, akkor sem jönne senki segítségemre, hogy ha ágyúkat sütögetnék el. Nem volna egy lélek, aki meghallhatná. És ez a fuváros is nagyon megbízhatatlannak látszik. Micsoda háta van ennek az embernek! Az ilyen vaskos paraszt csak egy ujjával kell, hogy megüsse az embert és már vége van. Az állomáson nem is vettem észre, hogy milyen rossz kifejezésű, gonosz arca van!

A földmérő itt egyszerre megszakitotta a magánbeszélgetést és megszólította a fuvarost:

— Hallod fiam, hogy is hívnak téged?

— Én? . . . Engem Klimnek hívnak.

— Mondd csak Klim, hogy van ez itt tinálatok? Nem bizonytalan itt a vidék? Nem fordulnak elő néha szerencsétlenségek? . . . Már úgy értem tudod, hogy nem szokták-e itt az utasokat megtámadni?

— Oh Isten mentsen uram! — felelt a paraszt keresztet vetve; — a jó Isten eddig még mindig kegyelmes volt az én alázatos fejemmel, de meg aztán ki is támadná meg itt az embert?

— Na — na! — mondta a földmérő megnyugtatólag — hisz az jó, hogy ha az ilyen dolgok nem fordulnak elő, de én azért a bizonyosság kedvéért mégis csak magammal hoztam három revolvert.

Ez ugyan nem volt igaz, de a földmérő jónak látta ezzel a kis füllentéssel előhozakodni; aztán bizonyos nyomatékkal tette hozzá:

— Azt pedig tudod ugye, fiam Klim, hogy a revolverrel nem jó tréfálni. Tíz rablóval végzek egyszerre, hogy ha a revolverem a kezemben van.

Közben egészen leszállt a homály, besötétedett; s mikor az árnyak a hold feljötté előtt teljesen összefolytak

a szekér éppen abban az áthatatlan sötétségben tért le a járt útról. Balra vágott neki a hepe-hupás talajnak olyan fájdalmas nyikorgással, mintha csak az elhagyott országot után sirna.

— Hova visz ez engem? — tusakodott magában a földmérő megriadva a hirtelen irányváltoztatástól! — eddig folytonosan előre haladtunk egyenesen s most egyszerre balra tér le az útról . . . Hát ha valami rablótanýára akar vinni ez a gazember? És . . . Ez nagyon könnyen lehetséges, manapság annyi minden történik már, . . . Ilyen elhagyott helyen! . . .

— Hallod-e Klim! — fordult ezután a magánbeszélgetés után a földmérő a paraszthoz — hát te azt mondod, hogy ez a vidék nem veszedelmes?

— Azt mondtam uram; — felelt a fuvaros — és az igazságot mondtam tenéked.

Na ezt igazán sajnálom; — mondta a földmérő — nagyon sajnálom, mert én roppant szeretek rablókkal küzdeni. A külsőm után itélve gyöngének és betegesnek látszom, pedig olyan erős vagyok, mint egy bika. Egyszer három rabló támadott meg egyszerre. Nos mit gondolsz fiam, mi történt? Az egyiket úgy ütöttem fejbe pusztá öklömmel, hogy . . . hogy ott halt meg azon a helyen. A másik kettőt megkötöztem és magammal vittem a városba a törvényes urak elé. Most ott vannak valahol a szibériai bányákban, ha még élnek ugyan és el nem pusztultak azóta. Én igazán nem is tudom, hogy honnan van ilyen erő bennem? Te Klim, az olyan fajtájú legényeket, mint te vagy, itt forgatom meg az ujjaimon! . . . A fél kezemmel kitekerhetném a nyakadat! . . .

Klim hátrafordult az ülésen és összevont szemöldökkel, sötéten nézett végig a földmérőn, aztán előrehajolva ültében, ráhuzott az ostorral a lovára.

— Ugy bizony testvér, — folytatta a földmérő — őrizzen meg tőle az Isten, hogy velem valami bajod legyen. Aki engem megtámad, nemesak azért jár rosszul, mert megropogtatom a csontjait, hanem azonkívül még a bíróságnál is bajba kerül. Én jó vagyok az összes bírókkal mindeniket jól ismerem és ők is engem, mert én nagyon fontos személy vagyok, reám nagy szüksége van az államnak. Te például azt hiszed, hogy most itt mi csak ketten vagyunk ebben a pusztaságban. Hohó! Barátom te tévedsz! A kormány nagyon jól tudja, hogy hol járok én ebben a pillanatban és vigyáz rá, hogy nekem semmi bántódásom ne legyen. Az uton mindenütt vannak esendőrök elrejtőzve. Hó! . . . kiáltott a földmérő hirtelen — hová viszel engem?

— Hát nem látod, uram? Nekivágok az erdőnek.

— Igaz, ez itt az erdő — mondta a földmérő magában — kár volt úgy megijednem ok nélkül. Talán el is áraltam magam, hogy félek és ez a gazember bizonyosan észre is vette. Azért nézeget rám annyit hárafelé. Na akármilyen legyek, ha ennek nincs valami rossz szándéka. Mikor elindultunk, úgy hajtott, mint a csiga most pedig vágatva, haladunk.

Ezen a gyanus körülményen fenakadva, újra odaszólt a földmérő a fuvarosnak:

— Hallod-e Klim, mi az ördögnek hajszolod egy a lovat?

— Nem hajszolom én, uram, — felelt a paraszt esendesen — úgy jött bele magától a vágatásba. . . Ilyen ez a dög, uram, ha egyszer nekifog a futásnak, az ördög se bír vele.

— Hazudsz! Látom a szavaidból, hogy hazudsz: hanem azt mondhatom neked, hogy jó lesz nem okoskodni. Huzd szorosabbra azt a gyeplőt! Hallod? Huzd meg a gyeplőszárat!

— De hát miért, uram?

— Miért, miért? . . . Hát azért, mert az állomásról még négy társam jön utánunk. Ők visszamaradtak a csomagjaik miatt, de én megérttem nekik, hogy itt az erdőnél bevárom őket. Majd meglátod, hogy micsoda legények azok! És mindegyiknél van vagy két revolver meg egy jó kés. De hát mit nézegetsz te folytosan hátra? Rajtam nincs semmi látnivaló, kivéve talán a revolveremet. Vagy arra vagy kíváncsi? Kérlek, ha tetszik, megmutathatom neked. No nézd csak . . .

A földmérő úgy tett, mintha a zsebébe nyulna a revolvere után, nem játszhatta azonban végig a jelenetet, mert abban a pillanatban olyas valami történt, amire éppenséggel nem számított. A paraszt egyetlen szökéssel keresztülvetette magát a kocsiderekán és négykézláb futva, nagy igyekezettel tűnt el a szomszédos réketyésben. Onnan aztán torka szakadtából kiáltozni kezdett:

— Segítség! . . . Segítség! . . . Kegyelem! . . . Vedd el a lovat meg a szekeret, vedd el uram, csak irtalmazz az én árva életemnek! . . .

A kiáltás hirtelen megszűnt, s helyette siető emberi lépések nesze lett hallható a sűrűben, aztán elcsendesült minden.

A földmérő egészen elképzelt erre a jelenetre. Mikor aztán egy kicsit magához tért a meglepetéstől, mindenképp előtt a lovat állította meg, aztán kényelmesebben helyezkedve el az ülésen gondolkodni kezdett:

— Megszökött! Hogy megijedt az a bolond! No most mihez kezdjek? Tovább nem mehetek, mert nem ismerem az utat, meg aztán még azt is bíhetné valaki, hogy csakugyan elloptam a lovat, meg a szekeret. De hát mit tegyek? . . . Klim! . . . Klimm! . . . Kliim! . . .

A kiáltásra csak az erdő viszhangja felelt. Egyedül volt. A legelső gondolata azt volt, hogy az éjszakát itt kell majd eltöltenie az erdőben. Hallani fogja a farkasok üvöltését, talán meg is támadják majd a fenevadak. A hideg kezdte kiverni a testét a félelemtől.

— Klim! . . . Klimuska! . . . Hallod fiam! Merre vagy Klim?

A földmérő egészen berekedt a nagy kiabálástól és már-már megbékült a gondolattal, hogy ott kell töltenie az éjjelt az erdő közepén, mikor a közelből halk emberi nyöszörgést hallott.

— Klim, te vagy az fiam? — kérdezte a szoron-

gatott földmérő éledő reménykedéssel. — Klim! Gyere fiam ülj fel és menjünk tovább!

— Félek jó uram . . . agyon fogsz ütni! — felelt a másik a sűrűben nagy nyöszörgéssel.

— Na ne okoskodj már fiam! Hiszen csak tréfáltam! Bizony Isten csak tréfáltam. Te ide nézz! Hiszen nincs is revolver nálam. Egyetlen egy sincs, Csak félelmemben hazudtam neked. Légy szíves fiam ülj fel és menjünk tovább. Gyere no, fázom!

A nagy csalogatásra csakugyan előbujt a paraszt és nagy fohászodással cihelődött fel az ülésre, előbb azonban még viszaszólt a földmérőhöz:

— No uram, ha azt tudtam volna, száz rubelért se jöttem volna veled utra. Az ijedségbe bizonyosan belebetegszem. Aztán szólogatni kezdte a lovat és a negyedig ostonesapára csakugyan meg is indultak.

A földmérő behuzta a fülét a galérjába és esendesen elszenderült.

EGYETLEN VALLOMÁS.

— Angolból. —

— Igazán szégyen, hogy még egyetlen-egy ember se kért feleségül, dacára annak, hogy már egy év óta be vagy vagy mutatta. Azok a csuf kis Beaton-leányok, akiket veled egyszerre mutattak be, már legalább egy fel-tucat kosarat osztogattak széjjel!

— De hiszen én nem tehetek róla, mama! — kiáltott fel a kis Vera kétségbeesetten. — Utoljára én nem járhatok a férfiak után. Persze, nem vagyok elég mulatságos és unják magukat velem. De én nem vagyok képes otyan dolgokat mondani nekik, mint amelyeket a leányok szoktak.

— Az én fiatakoromban velem is tudtak mulatni a fiatalok — jegyezte meg az édes anya.

Szegény kis Verának nagyon nehéz volt a sorsa. Hiába volt olyan szép, mint egy felső bimbó, nem keresték a társaságát a férfiak. Felénksége miatt folyton hallgatott, az édesanyja pedig folyton azzal zaklatta, hogy fogjon már valakit magának. Különböztet nem nagyon szerette a leányát és ha szegényke ki akarta sirni bánatát az édesanyja keblén, az mindig visszautasította és nagy elfoglaltságát hozta fel ürügyül.

Szegény leánynak az volt az egyetlen örömapja, ha a nagynénje magával vitt a színházba vagy hangversenyre.

Egy este a hirneves Fenton lépett fel a legelőkelőbb színházban és olyan művésziesen játszotta Sir Guy Tempest szerepét, hogy ettől kezdve a fiatal leány csakis reá gondolt, vele volt tele a lelke, és ezennél könnyebben el tudta viselni szülőinek közönyösségét. Fenton tulajdonképpen dús gazdag főúr volt, aki a Fenton nevet használta a színpadon. Csupán szíveségből mutatta nagy tehetségét a közönségnek. Már nem volt fiatal ember, de úgy az életben, mint a színpadon, rajongtak érte. Verácska akkor látta először,

A nyár vége felé Vera az édesanyjával egy közel fekvő kastélyba tett látogatást, ahol az őszi versenyekre

nagy sokaság gyült egybe. A leány már előre rettegett, hogy miként fog a férfiakkal beszélgetni, és az anyja is jó előre megadta tanácsait. Mikor az állomástól a ház felé hajtottak, így szólt hozzá:

— Most aztán ne ülj szótlánul, szemlesütve a helyeden. Különösen majd az ebédnél beszéljess sokat. Hogy mit, az mellékes, de úgy intézd, hogy a látszat után mindeki jókedvűnek gondoljon.

— Megpróbálok, mama — ígérte Vera esőndesen.

— Nagyon örvendek, Verácska, hogy megérkezted — szökött a háziasszony, mikor megérkeztek — egy nagyon kedves embert akarok bemutatni neked.

— Ujra együtt vagyunk! — kiáltott elő most a háttérből egy hang és Vera felismerte a nagyobbik Beaton leányt, aki mindig szívélyes volt hozzá és szívesen szolgált utbaigazitásokkal.

— Oh, Vera, egy olyan kedves uriember tartózkodik most itten. Előre tudom, hogy rajongni fogsz érte. Thornburynek hívják és én már elvesztettem a szívemet miatta. De ő rám se néz!

Vera álmódzó tekintettel nézett maga elé. Eszébe jutott a Fenton gyönyörű alakja és azt gondolta magában, hogy ő csakis ezért az egy emberért volna képes rajongani.

Amint elgondolkozva állt a helyén, egyszerre csak hevesen dobogni kezdett a szíve, a lábai pedig csaknem gyökeret vertek. A nappali szoba tulsó oldalán a háziasszonnyal a karján Fenton jelent meg, éppen úgy, ahogy a sir Guy Tempest szerepében játszott. Az első pillanat után hirtelen ki akart szökni a teremből, de már késő volt. Chiltonné megállott előtte és így szólt:

— Édes Verám, Mister Thornburyt akarom bemutatni neked.

— Nagyon boldog vagyok, hogy megismerkedhetem vele. — szókött a jól ismert lány hang és a leányon újra erőt vett régi zavara és egy szót sem birt kiejteni.

Ugy tudom, hogy én leszek szomszédja az ebédnél, — folytatta a férfi és a karjára tette a leány kezét. És Vera, nagy esodálkozására egyszerre csak megszólalt és egész ebéd alatt, félbeszakítás nélkül diskurált vele. Egyszer-kétszer észrevette azt is, hogy az édesanyja elégedett pillantásokat vet reá.

De mihelyt valaki a fiatal emberek közül beszélgetni kezdett hozzá, újra néma és unalmas lett, úgy hogy mindenki óvakodott a szomszédságba kerülni. Csak az egyetlen Thornbury volt az, aki híven kitartott mellette és rögtön melléje ült, mihelyt látta, hogy egyedül van.

Ez így ment egy pár napig. A Vera mamája végre is meguntta, hogy a Beaton leányoknak nagyobb szerencséjük van, mint az ő leányának és egy napon haragosan kifakadt és elhetetlenséggel vádolta leányát. Ez pedig annyira kisírta a szemét, hogy nem vehetett részt a délutánra tervezett kirándulásban és valami ürügyet keresve, otthon maradt. Mikor a kis csapat elhagyta a kastélyt, ő szomorodott szívvel kereste fel a park legfélreesebb ösvényeit.

— Oh, már nem bírom tovább ezt az életet! — kiáltott fel kétségbeesetten és kezeit tördelve leült a gyepre.

— Miért van így elkéserved? — kérdezte e perben a Thornbury kedves hangja mögötte.

Vera nagyon röstelte magát, hogy valaki meghallotta kifakadását, de azért mégis úgy tetszett neki, mint ha kékebb lenne az ég és fényesebben sütné a nap.

— Azt hittem, hogy maga is elment a kirándulásra, — hebegte zavartan.

— Akartam is menni, de megfájdult a fejem és itthon maradtam. Éppen erre sétáltam, mikor meghallottam kis panaszait és azt gondoltam, hogy hátha enyhíthetnék a bánatán.

— Ugy-e, nagyon együgyűnek tart, amiért sírok?

— Együgyűnek? — kérdezte a férfi szomoruan.

— Igazi uriember sohase tarthat együgyűnek egy nőt, ha az bánatában sír.

— De a papa mindig azt mondja, hogy sírni csak esiség.

Nincs szerencsém ismerni az édes atyját, de azt hiszem, hogy ő se tartaná azt, ha egy asszonyt igazi bánat miatt látna sírni. De mondja, nem enyhítené az bánatát, ha nekem elmondaná az okát?

— Oh, hiszen semmi bajom nincs. — csak olyan egyedül érzem magamat . . .

— Oh hiszen semmi bajom sincs. — csak olyan egyedül érzem magam.

— Szegény gyermek! — szókött a férfi és megsimogatta a leány kezét.

Olyan résztvevő hangon mondta ezt a két szót, hogy a leány rögtön kiöntötte előtte szíve keserveit.

— Szegény gyermek! — ismételte a férfi, azután hozzátette: — De azt hiszem, abban csalódik, hogy férfiak kerülnék társaságát. Én például nagyon jól érzem magam körében.

— Bárcsak maga lenne az apám! — kiáltott fel Vera könnyes szemekkel.

— Az már nem lehetek, de ha elég vonzalmat érez irántam, jöjjön hozzám feleségül. Lássá, éu végtelenül szeretem magát és nagyon boldoggá tehetne, ha akarná.

Vera egész tésztében megremegett. E váratlan szavak hallatára egy percig nem tudta, mit csináljon. De aztán vére lüktetéséből, szívének heves dobogásából megérezte, hogy ez több a rendes szeretetnél.

És mikor Thornbury magához vonta őt, átkarolta a nyakát és engedte, hogy a férfi hosszan megcsókolja az ajakát.

— Mondja, szerelmes vagyok én? — kérdezte tőle a leány kis szünet mulva.

Legyen nyugodt, hogy az, — válaszolta a férfi vidáman.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Megnyiltak a nyári színház kapui. Semmi különös dolgot nem írhatunk az eddigi előadásokról.

A Bob herceggel kezdték meg a színelőadásokat. Rózsa Lilinek a megszokott fényes sikere volt. A többiek is ujult erővel és ambícióval játszották szerpeiket. Polgár uj kuplékkal kedveskedett. Ki is jutott neki a tapsból bőven.

A Bob herceget megelőzőleg Frizzo a kontinens leghíresebb átváltozó művésze játszott néhány estén át. Dacára annak, hogy a helyárak ötven százalékkal voltak felemelve, mégis minden estén elég szép publikum nézte

végig az új műsorral változtatott előadásokat. Frizzo meg is érdemelte a pártolást mert tult tett mesterén, Fregolin, a ki tulajdonképen híressé tette az átváltozó művészetet.

Az Uránia is bemutatta egy estén át Hock János darabját, melyet gyönyörű képek kíséretében ma a szerző olvasott fel. Igaz és mély hatást gyakorolt a közönségre a bibliai tárgyú darab, melynek emléke maradandó lesz mind azok lelkében, a kik jelen voltak az előadáson.

*

Milliók a hó alatt. Ez a boszantóan unalmas énekes színmű került bemutatásra a napokban, a ki nem látta ezt a darabot, az ne is fájlalja, mert nem vesztett vele semmit, sőt legalább nem szerzett magának vele kellemetlen perceket.

Barabás Béla dr.

*

A NAGY VILÁGBÓL.

+ **Barabás ünneplése.** Sok tapintatlanság esik meg a föld kerekiségén, de hogy még vannak naiv emberek, a kik azt hiszik, hogy a puritán jellemű és minden tüntetés nélkül is köztiszteletben álló Barabás Béla rászorul arra, hogy egy be nem végzett fáradhatlan politikai küzdésért és vezérszereplésért őt ünnepelni kell. Felesleges ütni a dobot és zene kíséret mellett fáklyás menetet rendezni. Hogy erre Barabásnak szüksége volna, az nem igaz. Es nagyon esalatkoznak a rendezők, ha azt hiszik, hogy ezzel szívbéli örömet szereznek a függetlenségi párt alelnökének. Én meg vagyok győződve arról, hogy Barabás Béla inkább sirni szeretne, hogy ölnöke Kossuth Ferenc olyan baklövést követett el.

Hiszen Barabás nemzeti engedmények nélkül még egy száll ujoncot se adott volna az osztráknak. Legalább ő így mondta ezt a képviselőházban.

Hiszen ezt a zenés és fáklyásmenet handabandát inkább szatirának lehet venni, mint elismerésnek. Ha Barabás ezt tudná, minden bizonynyal megakadályozná, hogy ilyen éretlen cintányér és dobpergés ne zavarja meg a jó ízlést. És hogy Barabásnak jó ízlése és magyar szíve van, azt fáklyásmenet nélkül is jól tudja mindenki.

*

= **Péter király.** A szerbek új királya végre eljutott oda, a honnét az édes atyját elűzték. Megválasztott és felesküdt királya annak az állatias népnek, amely csak néhány hét előtt is hódolt a gyenge lelkű Sándornak azért, hogy még a koporsójára is követ dobjon, hogy még a sir feliratot is bepiszkolják. Egyre átkozva őt, hogy még sirjában se legyen neki nyugalma. Nem is szólva Dragáról, kinek holttestét darabokra tépték.

Vérrel, gyilkos kezektől gyalázatosan bemocskolt trón az, melybe I. Péter ül. És ő úgy látszik mit se törődve ezzel sőt örvend, hogy 45 évi száműzetés után végre eljutott oda, a hova talán már nem is remélte, hogy ejuthat.

Ilyen a sors keze, melynek sokkal könnyebb a munkája akkor, ha arra az emberek kanibáli vad vérmérséklete segédkezett nyujt.

Különben is a sorsnak nem sok köze van a szerbiai eseményekhez. Vadlelkű, állatias emberhez és a mai korhoz nem illő szerb vérszomj okozta a bestiális vérengzést, mit Péter király hallgatagon tudomásul vett.

Vajjon lesz-e mindenkor nyugodt perce az új szerb királynak, kinek trónjáról az idő pusztító vas keze se törli le az ártatlan vért.

*

△ **Az új miniszterelnök.** Khuen-Héderváry az a szerencsés halandó, akinek osztályrészül jutott az, hogy egyik rettenetlen hatalomból a másikba pottyanjon. És úgy látszik, hogy igen ravasz ez az ur, a kinek nem ujság a — kegyelmes ur — titulus. Mert őt, mint Horvátország bánját, megillette ez a nem éppen megvetendő rang.

Hogy milyen nagy diplomata, azt bebizonyította köpenyeforgató, átváltozó művészetével. Mert ugyancsak hamarosan elejtette a 6000 embert a tarackokhoz, elejtette még a póttartalékosok behívását is, csakhogy célt érjen az ellenzéknél. És ezzel a tetteivel be is bizonyította az új miniszterelnök, hogy ő igen szemfüles diplomata, kifogott valamennyi valamire való politikuson. Ki fogott még Tisza Istvánon is, a ki pedig igen nagy politikai tekintélynek tartja magát.

Hogy ezután a magyar politika beléletére mi vár, az a közel jövő titka. Khuen-Hédervárynak már véres a keze a zágrábi alkotmányellenes tüntetésektől. Könnyen lehet, hogy Magyarországra tett — erőszakhoz és vérhez szokott — keze még nagyobb szerencsétlenséget hoz az országra. Mert hát Khuen-Héderváryban minden más egyéb meg van, csak magyar vér és magyar jellem nincsen.

Félő, hogy granicsár szelleme kioltja a magyar lelkekből azt a kis bátorságot, a mit az ország színe előtt ez idő szerint már Barabás sem képvisel.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá címzendők.

A beérkezett kéziratokról a jövő számban mondunk véleményyt.

Az „Alföld“ előfizetési ára:

1/4 évre	2 kor.	50 fill.
1/2 „	5 „	— „
egész évre	10 „	— „

Az „ALFÖLD“ kiadóhivatala.

EMKE gyujtót kérjen mindenki!

— **Mielőtt fürdőbe távozik, vagy utra megy feltétlenül nézze meg az utikészlet kiállítását Porter Vilmos Nagy Áruházában a Szabadságtéren.** Megvagyunk győződve, hogy ott sok hasznos tárgyat fog találni, amelyre szükségé lehet. Vannak egész könnyű nyári cipők finom valódi francia sevrő-bőrből és uggszintén nagyobb turákra alkalmas erős készítésű és erős talpu, de mindamelllett sikés és elegáns cipők. A nagy olcsóság és a dus választék egyaránt ajánlatossá teszik mindenkire nézve Porter Vilmos Nagy Áruházának mielőbbi meglátogatását.

Kérjük azokat a t. vidéki előfizetőket, a kik az előfizetéssel hátralekban vannak, sziveskedjenek az előfizetési díjat beküldeni, mert ellenesetben postai megbízást leszünk kénytelenek küldeni, a mi több költséggel jár.

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkoznak.

Az „ALFÖLD“ első kötetéhez művészies kivitelű bekötési táblák 2 koronáért a kiadóhivatalban megrendelhetők. Arad, József főherceg-ut 22.

DEUTSCH IZIDOR
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
ARAD, TEMPLOM-UTCZA, MINORITA-PALOTA.
Legolcsóbb bevásárlási forrás
óra-, ékszer-, arany- és ezüstművekben.
Legnagyobb választék!
Ékszertárgyak,
tört arany-, ezüstművek és zálogcéduulák
a legmagasabb árban megvételnek.